

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36006390	CEIP Manuel Vidal Portela	Pontevedra	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecedemento en harmonía	4º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	15
4.2. Materiais e recursos didácticos	16
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	18
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	18
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	20
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	21

1. Introducción

Para a elaboración desta programación, partiuse do Proxecto Educativo do centro (incluídos os diferentes plans que forman parte do mesmo) tomándose tamén como referencia o Currículo da Comunidade Autónoma de Galicia indicado no Decreto 150/2022 do 8 de outubro, establecido pola LOMLOE (Lei orgánica 3/2020). Tívoise tamén en conta o indicado no Real Decreto 95/2022, do 1 de febreiro, polo que se establece a ordenación e as ensinanzas mínimas da Educación Infantil así como o establecido no Decreto 79/2010 do 20 de maio, do Plurilingüismo, e toda a normativa de aplicación a esta etapa.

A elaboración desta programación, aposta por un enfoque globalizador do ensino, partindo de experiencias significativas para os nenos e nenas e onde estes adoptan un papel activo na formación da súa personalidade, na adquisición de autonomía, iniciativa e responsabilidade, do intercambio de puntos de vista, de compartir e construír coñecementos, expresar e argumentar as súas opinións, buscar solucións creativas a problemas prácticos da súa vida cotiá e do contorno sempre dentro de contextos cooperativos, de investigación activa e descubrimento xunto cun desenvolvemento dos seus pilares de pensamento.

A programación da área de Crecemento e Harmonía recolle os elementos curriculares que se traballarán ao longo do curso de 4º de EI co fin de que os nenos e as nenas comecen a coñecer, dominar e coidar o seu propio corpo. Esta construción involucra diversas dimensións interdependentes, como o desenvolvemento e a valoración propia, a autonomía, a identidade ou a convivencia.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por tarefas, actividades e exercicios. Consideremos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.

Entre os 3 e 6 anos, os nenos e as nenas pasan por un período de desenvolvemento psicomotor importante, xa que nel basearán posteriormente a súa evolución intelectual e a maduración da súa personalidade.

Isto fai que o segundo ciclo de Educación Infantil sexa un período apropiado para estimular as bases do movemento, do pensamento e da motivación individual, previas á introdución de estratexias máis elaboradas, como serán a lectura e a escritura.

O alumnado está preparado para definir a súa lateralidade e constituír o seu esquema corporal a través da exploración do seu propio corpo. Isto permitiralle incrementar o control do ton muscular e a respiración, perfeccionar o seu equilibrio e orientarse no espazo e no tempo.

Á súa vez, a maduración e a aprendizaxe favorecen o seu desenvolvemento psicomotor. Gradualmente, pasan por un proceso de diferenciación das distintas partes do seu corpo, que logo integran nun todo máis coordinado: o esquema corporal.

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por diversas situacións de aprendizaxe.

Por último, destacar que un dos aspectos a ter en conta na nosa programación é o contexto no que se atopa o noso centro escolar. Trátase dunha escola situada no ámbito urbano, con zonas verdes próximas e de fácil acceso, o que facilita a realización de actividades ao aire libre se a climatoloxía o permite.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1	1			1	1	1	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable			1	1		1	1	1
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos						1	1	1

Descrición:

Por ser un centro plurilingüe, o Galego será a lingua vehicular usada maioritariamente no día a día no desenvolvemento das actividades.

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O noso día a día	Esta unidade traballarase de xeito transversal durante todo o curso e complementará as outras unidades/categorías. Aquí atoparemos actividades relacionadas co desenvolvemento do corpo e o manexo de útiles Terán cabida nesta unidade todas as actividades que realizaremos de movemento e control do corpo, motricidade fina, coordinación óculo manual, ademais de todo aquilo que se repite ao longo do curso para favorecer as aprendizaxes máis básicas e elementais por parte do alumnado.	40	X	X	X
2	Así son eu	Nesta categoría poderemos encadrar proxectos onde a alumna ou alumno parta do autoconhecimento. Poderemos levar a a cabo actividades relacionadas co corpo humano, as súas funcións, singularidades, diversidade persoal, igualdade de xénero, coñecemento e expresión de emocións...	40	X		
3	Arte na escola	Nesta categoría incluiremos os proxectos adicados ao coñecemento e expresión de diferentes manifestacións artísticas, en calquera das linguaxes disponibles para o noso alumnado. A través das actividades programados coñeceremos sensacións, emocións,...e buscaremos o progresivo control dos diferentes útiles.	40	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	Xeitos de vivir	Nesta categoría encadramos proxectos adicados a coñecer un momento da historia, xa sexa presente, pasado ou futuro, un pobo ou grupo social concreto, persoas históricas, así como profesións. Desenvolveránse actividades de xogo simbólico para a comprensión de outros xeitos de vivir	40		X	
5	A nosa horta	Nesta categoría traballaremos proxectos relacionados co mundo vexetal, xa sexa a través do coñecemento dos principais elementos da natureza, traballando na horta, descubrindo aspectos da agricultura. Programaranse actividades que teñan coma finalidade o coidado e o respecto pola contorna natural.	40	X	X	X
6	O mundo animal	Nesta categoría incluímos os proxectos adicados a un animal, ou a un conxunto deles, a unha especie, a un contexto ou hábitat, a relación cos seres humanos. Buscaremos información sobre a forma de desprazarse dos animais, a súa alimentación ou reprodución en comparación coas nosas.	40			X
7	Onde eu vivo	Nesta categoría pódese incluír proxectos relacionados coa contorna do alumnado, tanto a máis próxima, coma a relación que poida ter con outras. Tamén o traballo relacionado coa cultura, o patrimonio, as expresións culturais e máis aspectos relacionados. As actividades irán encamiñadas á valoración e o respecto a nosa realidade.	40			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O noso día a día	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Progresar no coñecemento do seu corpo axustando accións e reaccións e desenvolvendo o equilibrio, a percepción sensorial e a coordinación no movemento	Controla o seu corpo en diferentes situacións motrices.	TI
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Adapta as súas posibilidades motrices ás actividades da vida cotiá. e ao emprego de diferentes obxectos.	
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Axusta os seus movementos ao xogo dirixido e espontáneo.	
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Manexa diferentes útiles.	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá.	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Participa en xogos.	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Pide axuda aos adultos.	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferenzas individuais nos xogos e actividades colectivas.	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Utiliza diferentes útiles segundo as necesidades de cada situación.	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Adáptase aos tempos das actividades cotiás.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Resolve problemas con axuda e aceptando as normas.	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Participa en xogos e situacións da vida cotiá.	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Adáptase aos tempos das actividades cotiás.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Participa en xogos e actividades colectivas.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Interacciona cos seus compañeiros/as nas actividades cotiás.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolve conflitos de forma positiva.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade. - Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá. - Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.

UD	Título da UD	Duración
2	Así son eu	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Realiza a representación do seu corpo de forma sinxela.	TI
CA1.3 - Recoñecer as percepcións sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Explica algunhas sensacións que lle producen os seus sentidos.	
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Recoñece as súas posibilidades e limitacións.	
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Recoñece algunhas semellanzas e diferenzas nas persoas.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con axuda sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Expresa as súas necesidades cun progresivo control das súas emocións.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	Adapta o seu comportamento en situación coñecidas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Recoñece hábitos saudables.	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Coidase e coida a contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte na escola	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
--------------------------------	-------------------------------	-----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Recoñecer as percepción sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Explica algunhas sensacións que lle producen os seus sentidos.	TI
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Recoñece as súas posibilidades e limitacións.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con axuda sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias.	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	Xestiona as súas emocións	
CA2.7 - Expressar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Fai aportacións con axuda en situacións de intercambio comunicativo sobre gustos, preferencias e inxerencias.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Participa en actividades culturais.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
4	Xeitos de vivir	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Recoñece algunhas semellanzas e diferenzas nas persoas.	TI
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con axuda sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias.	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Imita situacións no xogo simbólico.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Escoita e respecta as aportacións sobre as normas sociais	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Participa en actividades culturais.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos. - Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos. - Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.

UD	Título da UD	Duración
5	A nosa horta	40

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Recoñecer as percepción sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Explica algunhas sensacións que lle producen os seus sentidos.	TI
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Fai aportacións con axuda en situacións de intercambio comunicativo sobre gustos, preferencias e inqedanzas	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Acepta as normas evitando riscos	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Coidase e coida a contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.

UD	Título da UD	Duración
6	O mundo animal	40

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
------------------------	------------------------	----

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Recoñecer as percepción sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Explica algunhas sensacións que lle producen os seus sentidos.	TI
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Fai aportacións con axuda en situacións de intercambio comunicativo sobre gustos, preferencias e inquiredanzas.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Acepta as normas evitando riscos.	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Coidase e coida a contorna.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.

UD	Título da UD	Duración
7	Onde eu vivo	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Recoñece algunhas semellanzas e diferenzas nas persoas.	TI
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con axuda sobre as súas emocións, sentimentos e vivencias.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Acepta as normas evitando riscos	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Coidase e coida a contorna	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Imita situacións no xogo simbólico.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Escoita e respecta as aportacións sobre as normas sociais	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Participa en actividades culturais.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco. - A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos. - Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá. - Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.

Contidos

- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A intervención educativa na área de Crecemento en Harmonía buscará desenvolver no alumnado o máximo desenvolvemento axustándose ao seu momento evolutivo, respectando os ritmos e as características individuais e propoñendo situacións de aprendizaxe motivadoras. Estas situacións educativas promoverán a observación, a manipulación e a exploración dos nenos e das nenas desenvolvendo aspectos motrices que faciliten o avance na súa autonomía, tanto nos movementos coma nos desprazamentos, tomando conciencia do seu corpo e das súas partes para chegar paulatinamente á interiorización do esquema corporal.

Consideramos que a nosa escola nesta etapa debe ser unha escola para a vida, onde o neno ou a nena desenvolva ao máximo as súas capacidades. O ambiente e planificación de todas as actividades ha de ser próximo ao seu mundo.

Nesta área (CRR) sempre deberemos ter en conta a concepción positiva da infancia ao respecto das súas múltiples potencialidades comunicativas, e máis neste primeiro curso do segundo ciclo no que se están a iniciar na súa comunicación coa contorna máis aló do seu núcleo familiar. Como aula e escola deberemos dar resposta creando as condicións para que as diferentes linguaxes comecen a desenvolverse, sen considerar a ningunha por enriba das demais. Teremos sempre en consideración o deseño de situacións de aprendizaxe relativas aos intereses das nenas e dos nenos que respecten a necesaria transferencia dunhas linguaxes a outras, combinando as diferentes técnicas, recursos e materiais propios de cada unha para un mellor autocoñecemento e comprensión da realidade. O emprego de diferentes linguas, con especial énfase nas da súa contorna, incorporadas ás rutinas cotiás xogos ou cancións que permitan a inmersión con naturalidade nos distintos códigos lingüísticos do mundo global que os rodea.

A principal base metodolóxica do noso proceso de ensino-aprendizaxe é o desenvolvemento do traballo cooperativo na aula, que incide sobre 3 ámbitos de intervención:

A) Actuacións encamiñadas a cohesionar ao grupo clase, preparalo para traballar en equipo, predispoñelo para a cooperación, convertelo, pouco a pouco, nunha pequena comunidade de aprendizaxe.

B) Actuacións encamiñadas a utilizar o traballo en equipo para ensinar e aprender (traballo en equipo como recurso).

C) Actuacións encamiñadas a ensinar a traballar en equipo (traballo en equipo como contido).

Baseándonos na experiencia dos últimos anos de traballo nas aulas, implantando a Aprendizaxe cooperativa, destacamos os seguintes aspectos:

- Aporta maior cohesión de grupo, facendo que cada neno/a se sinta parte del.

- Favorece a organización do traballo dentro e fóra da aula.

- Facilita a integración de:

* Alumnado de nova incorporación, habitual no noso centro.

* Alumnado con NEAE.

Tendo en conta esta liña metodolóxica de base e os principios DUA incluímos os seguintes puntos:

1- As aprendizaxes, para que impliquen un verdadeiro desenvolvemento, deben construírse como aprendizaxes significativas. Para iso sempre:

* Partiremos das necesidades, intereses e características do alumnado para asegurar a motivación na súa aprendizaxe.

* Crearemos situacións e momentos significativos que favorezan o desenvolvemento das relacións interpersoais e os vínculos afectivos: as rutinas e o momento da asemblea.

* Crearemos situacións onde lles demos posibilidades de experimentar con novas vivencias e reorganizar os seus esquemas.

* Planearemos actividades que teñan un sentido inmediato.

2- Partir dos coñecementos e ideas previos do alumnado e telos moi en conta como referencia no momento de formular obxectivos, contidos ou deseñar actividades. Polo que consideramos que o profesorado debe:

* Manter unha actividade de escoita e observación, estando aberto ás súas propostas.

* Detectar as necesidades e intereses do alumnado.

* Coordinarse co titor ou coa titora do curso anterior, de darse o caso, e co resto de profesorado especialista que traballen co mesmo grupo, para recoller información sobre os coñecementos previos do alumnado.

* Iniciar sempre as unidades didácticas ou proxectos de traballo con actividades para descubrir as súas ideas previas sobre o tema. Partindo destas, propoñer e construír aprendizaxes significativas que se transfiran a situacións da vida

real e que impliquen a solución de situacións e problemas na práctica.

3- Favorecer a colaboración coas familias. Parécenos importante a relación coordinada coas familias, xa que é o que dá coherencia ás actuacións que os adultos presentamos. Familia e equipo docente debemos chegar a unidade de criterios educativos, valores prioritarios e actuacións comúns na escola e na casa, para iso é necesario que se estableza un intercambio fluído e continuo da información. Estableceremos esta relación a través de:

* Un contacto directo nas chegadas e saídas do alumnado. Manter contacto asiduo coas familias para coñecer os hábitos, intereses, necesidades ou problemas dos nenos e das nenas.

* Informes persoais de carácter trimestral, notas informativas...

* Manter reunións en cada trimestre ou cando sexa necesario, e unha hora semanal de titorías coas familias.

* Participación das familias: en obradoiros, contacontos...

4- Traballar da forma máis globalizada posible. A perspectiva globalizadora é nesta etapa a máis adecuada para que as aprendizaxes sexan significativas, é dicir, que o alumnado poida relacionar os seus coñecementos previos coas novas informacións que recibe e que atraen o seu interese, o que supón:

* Traballar todas as capacidades. Desenvolver no alumno/a todas as capacidades tanto físicas como afectivas, sociais e intelectuais dun xeito global xa que toda actividade realizada polos nenos/as pon en marcha de xeito simultáneo mecanismos afectivos, comunicativos, psicomotores, cognitivos... que deben ser abordados dun xeito global partindo sempre das experiencias cotiás dos alumnos/as.

* Planificar actividades que teñan en conta os intereses do alumnado e se axeiten á diversidade do mesmo.

* Traballar obxectivos e contidos das diferentes áreas nas unidades didácticas ou proxectos de traballo.

* Desenvolver no alumnado todas as capacidades tanto físicas como afectivas, sociais e intelectuais dun xeito global xa que toda actividade realizada polos nenos/as pon en marcha de xeito simultáneo mecanismos afectivos, comunicativos, psicomotores, cognitivos... que deben ser abordados dun xeito global partindo sempre das experiencias cotiás dos alumnos/as.

5- Favorecer a aprendizaxe activa, para o que a participación tense que constituír en eixo central e en ningún caso optar por unha perspectiva exclusivamente transmisora da información. Debemos procurar:

* Potenciar a súa autonomía e creatividade.

* Favorecer os procesos de verbalización e toma de decisións durante as actividades.

* Favorecer o intercambio e a relación cos iguais.

6- Crear un clima de seguridade e confianza no que o alumnado poida desenvolver e construír un autoconceito positivo:

* Coidando especialmente o ambiente da aula, coa organización duns espazos cálidos, estéticos e funcionais atendendo o máximo aos detalles.

* Establecendo normas, retos e esixencias: estas adquiren todo o seu sentido cando se dan nun clima de afecto e consideración para o alumnado e están axustados ás posibilidades de cada un.

* Creando un clima escolar de seguridade e regulación emocional que axude a canalizar, expresar e verbalizar as súas emocións.

7- Potenciar a aprendizaxe lúdica:

É importante destacar a importancia do xogo como actividade propia desta etapa. No xogo únense, por unha parte, un forte carácter motivador e, por outra, importantes posibilidades para que os nenos e as nenas establezan relacións significativas.

8- Introducir ao alumnado no uso de ferramentas tecnolóxicas:

É importante fomentar o uso axeitado das ferramentas e os contidos dixitais, dando a coñecer a súa utilidade para a busca de información, a realización de investigacións, ... favorecendo unha alfabetización dixital que permita a cada nena e neno ir descubrindo a importancia das mesmas na nosa vida e como e cando utilizar cada unha.

9- Uso dos espazos

Ademais das tarefas realizadas en aula, deberemos prever o uso doutrso espazos como : horto, ximnasio, aula de informática, biblioteca...

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material funxible: convencionais e non convencionais.
Ferramentas tecnolóxicas: Ordenador de aula, tablet de aula, proxector, conexión a internet, cámara web e reproductor de música. Podemos contar tamèn con outros como aula virtual, aplicacións utilizadas..

Material sensorial.
Material visual: carteis, bits, láminas...
Biblioteca de centro, de aula, libros, contos, álbumes...
Material curricular: Currículum, P.E....
Material artístico: pinturas, plastina, refugallo, teatro de sombras, luz negra, kamisibai, títeres...
Material de psicomotricidade: estruturas de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio, aros, zancos....
Material non estruturado: de refugallo, elementos naturais, pezas soltas...
Material de xogo simbólico.
Comunidade educativa (Alumnado, persoal docente e non docente, familias) e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Proporcionados pola contorna, nun amplo sentido: todo o que se nos poida ofrecer.
Instrumentos musicais.

Este apartado fai referencia aos diversos materiais e recursos didácticos que facilitarán a aprendizaxe do alumnado. Dentro del tamén debemos sinalar:

- Recursos persoais: relativos a todo o persoal que desenvolve a súa labor no centro educativo: titores, mestres, especialistas, señora da limpeza, conserxe, empregados do concello que axudan na conservación do centro e das aulas, así como as familias do alumnado, que participan tanto de forma directa como indirecta. Así como a Asociación de Nais e Pais do Alumnado (ANPA).

- Recursos físicos: As propias aulas e mobiliario, os corredores, aulas das distintas especialidades, a biblioteca do centro, o patio, a sala de mestres, a aula de Informática e a sala de usos múltiples.

O centro tamén conta con fotocopiadoras, ordenadores (de aula e da sala de mestres), a encuadernadora, a guillotina e a plastificadora.

- Recursos do contorno: por un lado a nivel institucional, en colaboración coa comunidade educativa, cóntase con recursos como a biblioteca municipal, a oficina de correos, así como outros non pertencentes ao concello; institucións, asociacións, como editoriais, grupos de teatro, contacontos e maxia; a Dirección Xeral de Tráfico, Policía municipal, Bombeiros, o Pazo da Cultura de Pontevedra (que organiza o Salón do Libro Infantil), o auditorio de Abanca...

Por outra banda, cando falamos de recursos do contorno, nos referimos tamén aos recursos e materiais da natureza recollidos e presentes no contorno: follas, pedras, terra, paus ou incluso os traídos da casa.

- Recursos e material de refugallo: moitos deles forman parte do contorno doméstico e natural, das familias e da escola: papel prata, rolos de papel hixiénico, botes de iogures, zumes, bebibles (das merendas), botes de colacao, bricks de leite, tubos de papel hixiénico, teas, lá...

Debemos citar tamén o emprego de materiais traídos da casa, froito do traballo de investigación e pescuda de información para os proxectos: libros, fotografías, información de Internet, debuxos...

Temos ademais, o material de aula, tanto funxible como non funxible, necesario para desenvolver as tarefas e proxectos e levar a cabo a aprendizaxe: folios, cartolinas, ceras, pinceis, fotografías dos nenos, tarxetas cos nomes das cousas, xogos de todo tipo, puzzles, encaixables, dominós, ábacos, miniarcos, libros e contos, material de xogo simbólico, teas, casiña de tea, marionetas e títeres, carteis dos recantos e das rutinas diarias, papeis de diferentes texturas, cores, gomets...

Todos os materiais deben ser axeitados as diferentes capacidades e habilidades do alumnado, tendo así en conta a diversidade existente nas aulas.

Por ultimo no caso doutros materiais elaborados, debemos respectar os dereitos de autoria e por outra banda, empregar todas as ferramentas corporativas na medida do posible.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Esta avaliación inicial realizarase unha vez superado o período de adaptación. Para levar a cabo esta avaliación inicial, empregaremos a primeira unidade didáctica considerando os resultados obtidos na mesma, a través da:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das producións realizadas polo alumnado.
- Información aportada polas familias na entrevista inicial.
- Valoración do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Durante estas primeiras semanas, tamén se valorarán as achegas feitas polos distintos especialistas que incidan na aula. Hai que destacar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temperá das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Valorarase a evolución de diversos aspectos do desenvolvemento do alumnado e os seus coñecementos ao longo do curso. Dita valoración levarase a cabo a través dos correspondentes informes trimestrais, nos que a través de diferentes criterios, rexistrarase o grao no que adquiriu as distintas habilidades e competencias agardadas.

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios de avaliación establecidos para cada unidade segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade de forma que, o alumno/a obterá a súa calificación en función do grao de consecución observado.

Estes informes enviaranse ás familias ao final de cada trimestre e entregaranse a través dunha entrevista persoal no último trimestre do curso, onde se lles aportará máis información sobre a evolución ao longo do curso e os progresos do seu fillo ou filla.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa educativa

6. Medidas de atención á diversidade

Entendidas como o conxunto de medidas, ordinarias (apoio do profesorado en aula) e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses; así como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado.

Porase especial atención á finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características persoais do noso grupo e alumnado; así como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo así un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade, igualdade de oportunidades, colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razoamento, atención, etc.)

Adequaremos sempre a estrutura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado, e levaremos a cabo medidas como:

- Organizar a aula de forma accesible, adequaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidades fisiolóxicas, afectivas, curriculares e de movemento.
- Adequar a programación didáctica mediante unha interpretación flexible do currículo axustada ao grupo clase.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumnado.
- Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características deste alumnado.

- Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razoamento e a atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
- Transmitir a información de maneira clara.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando sempre aumentar a autoestima, adoptando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades.
- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
- Intervir educativamente sempre dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servizos sanitarios, sociais, etc).

Ademais do indicado é necesario incluír na mesma unha serie de orientacións sobre o procedemento de actuación ante os posibles casos de Necesidades Específicas de Apoio Educativo; así como das orientacións feitas para o tratamento da atención á diversidade na aula de 4º de educación infantil.

Tendo en conta que se escolariza alumnado novo por primeira vez no centro educativo, faise necesario establecer unha serie de pautas de actuación para adiantarnos ás distintas necesidades específicas que poidan darse na aula.

Con respecto ao aspecto lingüístico, e para previr posibles déficits na articulación e expresión oral e, en todo caso, co fin de facer unha estimulación precoz destes aspectos orais, levarase a cabo unha observación sistemática do alumnado da aula, para detectar posibles trastornos. No caso de terse detectado algún tipo de dificultade que faga precisa unha intervención específica, acordarase dita actuación co departamento de orientación.

Atenderase en todo caso a cada un dos alumnos/as como seres independentes e con características propias, ampliando deste xeito a concepción de diversidade a todo o alumnado, de xeito que se potencien as capacidades de cada un respectando o seu ritmo evolutivo e as súas características persoais.

En caso necesario, adoptaremos as medidas precisas para a atención educativa virtual facendo uso das Aulas Virtuais, videoconferencias, Abalar...

Por todo o indicado levaranse a cabo tódalas modificacións que sexan necesarias, tanto nos aspectos metodolóxicos, como nas actuacións previstas, ao fin de lograr a mellor forma de traballo en relación á madurez de cada alumno e das súas potencialidades.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional.	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - - Hábitos de control corporal.		X					
ET.3 - - Pautas elementais de convivencia e relación social.	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - - Coidado da contorna e dos seres vivos.					X	X	
ET.5 - - Educación para o consumo responsable.			X		X		
ET.6 - - Educación igualitaria e libre de estereotipos discriminatorios, incluíndo o coñecemento da diversidade familiar existente..	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Estes elementos transversais, están integrados, de forma globalizada nas diferentes Unidades Didácticas sinaladas nesta programación.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Historias de Cine	Propostas a realizar ao longo do curso programadas dentro do proxecto anual de biblioteca.	X	X	X
Visita de persoa experta.	Ao longo do curso invitaremos a unha persoa experta ou familiar do alumnado para que actúe como experto na materia que estamos a traballar.		X	X
Contacontos	Cando se considere oportuno invitaremos a profesionais ou familiares do alumnado para que veña a contar un conto relacionado coa materia que estamos a traballar.	X	X	X
Saída de campo.	En función das unidades a traballar e da climatoloxía, realizaremos diferentes saídas para afondar no traballo da aula.	X	X	
Saída de fin de curso	Actividade lúdica para descubrir a contorna e para conmemorar o final de curso visitando un lugar onde realizaremos diferentes actividades.			X
Obradoiros solidarios	Poderanse levar a cabo diferentes obradoiros cun fin solidario: confección de agasallos para levar ao Centro de Día, doazón de libros, recollida de alimentos ou tapóns, etc.	X	X	
Proxectos medioambientais	Poderase participar en proxectos baseados na recuperación e defensa da natureza.		X	X
Conmemoracións e festas	A comunidade educativa poderá planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso.	X	X	X

Observacións:

Todas estas actividades serán incluídas nos proxectos e plans de centro así, como nas unidades didácticas correspondentes.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
A temporalización das actividades foi adecuada.
Respectáronse os tempos de xogo libre do alumnado.
Os instrumentos de avaliación foron eficaces e adecuados.
Metodoloxía empregada
Promoveuse o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades do alumnado.

Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Os agrupamentos adaptáronse ás características das actividades propostas.
Utilizáronse diversidade de materiais para acceder á información, para expresarse e para fomentar a motivación.
Empréganse diversos recursos didácticos.
Medidas de atención á diversidade
O deseño das actividades foi adecuado ao alumnado.
Respectouse o ritmo madurativo do alumnado nas actividades propostas.
Leváronse a cabo modificacións sobre as actividades propostas para atender á diversidade do alumnado.
Tivéronse en conta os intereses do alumnado no deseño de actividades e propostas.
Clima de traballo na aula
Os equipos cooperativos formados foron satisfactorios.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Promoveuse a participación das familias na aula.
A participación das familias na aula foi activa nas tarefas propostas.
Existiu coordinación co equipo docente.

Descrición:

Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensino para poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Esta programación será revisada e mellorada ao longo do curso segundo as necesidades e evolución da vida na aula, facendo realidade deste xeito o principio de flexibilidade de toda programación didáctica. A revisión será continua ao longo do curso e modificarase naqueles aspectos que sexa preciso. Habrá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en infantil ao rematar cada mes, quedando constancia do mesmo nas actas do Equipo de Ciclo.

9. Outros apartados